

SZ7BP_SP1S

Seminář ke speciální pedagogice 1

ETOPEDIE

Mgr. Kateřina Šimčíková
Podzim 2018

Okruh etopedie

- **vznik** – 60. léta 20. století (vydělila se z psychopedie)
- Zabývá se jedinci s poruchami emocí a chování
- **cílová skupina:**
 - děti v riziku chování
 - děti s problémy v chování
 - děti s poruchami chování
- **oblasti** – prevence, intervence, rehabilitace (resocializace)
- bio-psycho-sociální model

Porucha emocí a chování

- reakce žáka se liší od norem
- nepříznivý vliv na školní výkon
- vyskytuje se nejméně ve 2 prostředích (jedno z nich je škola)
- je víc než běžnou reakcí na stres
- přetrvává i přes intervenci

5 charakteristik dle Bowera

- neschopnost učit se
- neschopnost navazovat uspokojivé sociální vztahy
- nepřiměřené chování a reagování v běžných podmínkách
- celkový výrazný pocit neštěstí nebo deprese
- tendence vyvolávat somatické symptomy ve spojení se školními problémy

Vývoj poruch chování dle Bowera

- chování jedince reaguje na problémy denního života
- chování, jímž jedinec reaguje na krizové životní situace
- chování, jímž se jedinec vymyká očekávání; problematicky se přizpůsobuje změnám podmínek
- zafixované a opakované nevhodné chování
- zafixované nevhodné chování s tak výraznými symptomy, které vyžaduje segregaci

Dítě v riziku

- rizika spojená s
 - osobností
 - rodinou
 - společností
 - školou

Dítě s problémy v chování vs. dítě s poruchou chování

Problém v chování

- motivace
 - žák o problému ví a často jej chce řešit, ale neví jak
- čas a intenzita
 - krátkodobé, náhodné, důsledek konfliktu
- podpora
 - cílená opatření

Porucha chování

- motivace
 - nepřijímá normy, často nevnímá dopad
- čas a intenzita
 - dlouhodobě, opakovaně
- podpora
 - speciální intervence

Charakter nepřiměřeného chování

- disociální – např. odmlouvání – zvládnutelné učitelem
- asociální – např. útěky, závislosti – potřeba specializované péče
- antisociální – trestné činy – je nebezpečné pro společnost

Dokumenty, legislativa

- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy (ve znění pozdějších předpisů, novela 2012)
- Úmluva o právech dítěte
- Listina základních práv a svobod
- Zákon o rodině
- Zákon o sociálně-právní ochraně dětí

Ústavní výchova

- nařízena soudem, když je výchova dítěte (3 - 18 let) vážně ohrožena nebo vážně narušena a jiná výchovná opatření nevedla k nápravě
- důvody – sociální i výchovné
- návrh k soudu podá sociální pracovník
- zařízení
 - dětský domov (rodinná skupina 6-8 dětí)
 - dětský domov se školou
 - diagnostický ústav (pobyt zpravidla na 8 týdnů)
 - výchovný ústav

Ochranná výchova

- uložena soudem pokud o výchovu není náležitě postaráno
- dítě nebo mladistvý se umístí do prostředí, které mu má nabídnout možnost připravit se na řádný život po propuštění a zbavit se následků zanedbané výchovy
- zařízení
 - dětský domov se školou (mladší 15 let)
 - výchovný ústav - mladiství

Poradenský systém

- poradenství ve škole – školní metodik prevence, výchovný poradce, popř. školní psycholog
- poradenská zařízení – středisko výchovné péče (SVP)
- poskytují konzultace, odborné informace a pomoc osobám odpovědným za výchovu, ped. pracovníkům školských zařízení v oblasti výchovy a vzdělávání dětí s rizikem či s projevy poruch chování a při jejich integraci do společnosti.
- <http://www.nuv.cz/t/pedagogicko-psychologicke-poradenstvi/strediska-vychovne-pece>

Šikana – stádia (Kolář, 2011)

- zrod ostrakismu – mírné, převážně psychické formy násilí; okrajový člen skupiny se necítí dobře - neoblíbený, neuznávaný
- fyzická agrese a přitvrzování manipulace – v zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí ostrakizovaní žáci jako hromosvod; spolužáci si odreagovávají nepříjemné pocity; manipulace přitvrzuje – první náznaky fyzické agrese
- vytvoření jádra - klíčový moment – vytváří se skupina agresorů = „úderné jádro“; spolupráce a systematickosti, nikoliv pouze náhodně, šikana nejvhodnější oběti

Šikana – stádia (Kolář, 2011)

- většina přijímá normy – normy agresorů přijaty většinou třídy, neformální tlak ke konformitě - málokdo se dokáže postavit, i mírní a ukáznění žáci se chovají krutě
- totalita neboli dokonalá šikana – násilí jako norma pro všechny žáky - šikanování skupinovým programem - jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná

Děkuji za pozornost 😊